

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні циклової комісії
спеціальності "Комп'ютерні науки"
протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Голова циклової комісії

 Олександр КНИШИНСЬКИЙ

Силабус навчальної дисципліни
«ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ»

Освітній рівень	початковий рівень (фаховий молодший бакалавр)
Галузь знань:	12 Інформаційні технології
Спеціальність:	122 Комп'ютерні науки
Освітня програма:	Комп'ютерні науки
Форма навчання:	денна

ЛЬВІВ
2025

1. Загальна інформація	
Назва курсу	Програмне забезпечення інформаційних систем
Адреса викладання курсу	Природниче відділення ВСП «ПФК ЛНУ», вул. Ген. Тарнавського 107, м. Львів, 79016, Україна
Циклова комісія, за якою закріплена дисципліна	Спеціальності «Комп'ютерні науки»
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	12 - "Інформаційні технології" 122 - "Комп'ютерні науки"
Викладач (-і)	Кнігініцький О.В.
Контактні дані викладача	oleksandr.knihinitskyu@lnu.edu.ua
Обсяг дисципліни	3 кредити
Консультації	Проводяться відповідно до графіку у корпусі по вул. Ген. Тарнавського, 107, ауд.306. Також проводяться онлайн консультації на платформах Microsoft Teams та Zoom. Для погодження часу онлайн-консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://pedcollege.lnu.edu.ua/course/prohramne-zabezpechennja-informacijnyh-system
2. Інформація про курс	
Обов'язковий освітній компонент ОПП викладається для студентів II-го курсу впродовж третього семестру в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)	
3. Коротка анотація курсу	
Вивчення дисципліни " Програмне забезпечення інформаційних систем" забезпечує формування у студентів загальних та професійно-орієнтованих компетентностей. Курс розроблено таким чином, щоб поглибити знання здобувачів про основні категорії сучасного програмного забезпечення комп'ютерної техніки та ознайомити їх з особливостями його використання.	
4. Мета та цілі курсу	
Мета	Мета вивчення основної дисципліни "Програмне забезпечення інформаційних систем" – ознайомити студентів із основними принципами функціонування інформаційних систем, комп'ютерної техніки та видами сучасного програмного забезпечення.
Цілі	Сформувані у студентів вміння ефективно використовувати здобуті під час вивчення даного курсу знання в професійній діяльності для розв'язання задач теоретичного та прикладного характеру.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – спільні розробки), творче індивідуальне завдання, дискусія, демонстраційні експерименти, використання технічних засобів навчання; робота в системі Moodle,

<p>під час викладання курсу</p>	<p>побудова електронного навчання як простору прояву пізнавальних ініціатив.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>У результаті вивчення даного курсу студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • суть явищ та процесів, котрі відбуваються в інформаційних системах; • методики ефективного управління інформаційними потоками; • науково-технічні принципи, які використовуються при створенні програмного забезпечення комп'ютеризованих інформаційних систем; • призначення та особливості основних груп сучасного програмного забезпечення <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • користуватися сучасними інформаційними технологіями відповідно до потреб своєї професійної діяльності; • використовувати програмне забезпечення для виконання конкретних завдань теоретичного чи прикладного характеру; • на певному рівні налаштувати і підтримувати належне функціонування комп'ютерної техніки.
<p>Загальні компетентності, що набуваються впродовж вивчення курсу</p>	<p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності, що набуваються впродовж вивчення курсу</p>	<p>ФК2. Здатність використовувати теоретичні та фундаментальні знання в галузі комп'ютерних наук та інформаційних технологій для вирішення різноманітних проблем.</p> <p>ФК3. Здатність розробляти, аналізувати та застосовувати ефективні алгоритми для розв'язання конкретних професійних задач залежно від предметного середовища.</p> <p>ФК4. Здатність здійснювати проектування та розробку програмного забезпечення.</p> <p>ФК8. Здатність застосовувати сучасні методи, технології та інструментальні засоби проектування й створення програмних систем та їх супроводження.</p> <p>ФК9. Здатність застосовувати знання сучасних методів і технологій створення та супроводження розподілених систем.</p> <p>ФК11. Здатність застосовувати методи та техніки</p>

	тестування програмного забезпечення впродовж життєвого циклу розробки програмних систем.
Програмні результати навчання	<p>ПРН05. Розуміти основні методи і технології об'єктно-орієнтованого та компонентного програмування.</p> <p>ПРН10. Знати методології, методи, моделі, процеси і технології життєвого циклу розробки та тестування програмного забезпечення.</p> <p>ПРН11. Застосовувати сучасні мови програмування та технології для розробки програмного забезпечення розподілених систем.</p> <p>ПРН12. Знати основні принципи функціонування системного та прикладного програмного забезпечення.</p> <p>ПРН14. Організовувати конфігураційне та програмне налагодження інформаційних систем у процесі їх супроводження та експлуатації.</p>
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	36
лабораторні	36
самостійна робота	18
6. Теми курсу	
Теми	<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1. <i>Інформація, інформаційні системи та технології.</i></p> <p>Тема 1. Вступ. Поняття системології та інформації. Тема 2. Інформаційні системи. <i>(вплив на формування ПРН14)</i> Тема 3. Інформаційні технології.</p> <p style="text-align: center;">Змістовий модуль 2. <i>Науково-технічні основи створення та використання програмного забезпечення комп'ютерів.</i></p> <p>Тема 3. Інформаційні технології. Тема 5. Стиснення та архівація даних. Тема 6. Засоби мультимедіа. Част 1. Зберігання та обробка звукових даних у комп'ютерах. <i>(вплив на формування ПРН12)</i> Тема 7. Засоби мультимедіа. Част 2. Робота із графічними даними та зображеннями. <i>(вплив на формування ПРН12)</i> Тема 8. Засоби мультимедіа. Част 3. Відео. <i>(вплив на формування ПРН12)</i></p>

	<p align="center">Змістовий модуль 3. <i>Категорії програмного забезпечення інформаційних систем.</i></p> <p>Тема 9. Класи програмного забезпечення інформаційних систем. <i>(вплив на формування ПРН10)</i></p> <p>Тема 10. Системне програмне забезпечення комп'ютерної техніки. <i>(вплив на формування ПРН05)</i></p> <p>Тема 11. Теорія баз даних.</p> <p>Тема 12. Застосування прикладного ПЗ у галузях управління, освіти і науки.</p> <p>Тема 13. Інструментальне програмне забезпечення. <i>(вплив на формування ПРН11)</i></p>
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Ключові слова	Системність, інформація, інформаційна технологія, програмне забезпечення, комп'ютер, Інтернет.
Пререквізити	Для успішного вивчення курсу студенту знадобляться знання з таких дисциплін, як: <ul style="list-style-type: none"> - фізика; - теоретичні основи електротехніки та електроніки; - математичний аналіз.
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, проектор. Наявність Інтернет-зв'язку.
7. Рекомендована література	
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Грицунов О.В.</i> Інформаційні системи та технології. - Харків, ХНАМГ, 2010-222 с. 2. <i>Козловський А.В., Паночішин Ю.М., Погріщук Б.В.</i> Комп'ютерна техніка та інформаційні технології. - Київ, Знання, 2012-464 с. 3. <i>Карпенко С.Г., Попов В.В., Тарнавський Ю.А., Шпортюк Г.А.</i> Інформаційні системи і технології. Навч. посібник. - Київ, МАУП, 2004 - 192 с. 4. <i>Струтинська О.В.</i> Інформаційні системи та мережеві технології. - Київ, Університет "Україна", 2008 - 211 с. 5. <i>Крутяк М. Б., Артеменко А. В., Бабич В. І., Зацерковний Р. Г., Пleshа В. І., Рехлецький Є. А.</i> Офісне програмне забезпечення: Навч. посібник. - Львів, Вид-во ЛТЕУ, 2023 - 343 с. 6. <i>Аніловська Г.Я.</i> Проектування інформаційних систем: Конспект лекцій - Львів, Вид-во ЛТЕУ, 2023 -

	181 с. 7. Фратавчан В.Г., Фратавчан Т.М., Лукашів Т.О., Літвінчук Ю.А. Методи та системи штучного інтелекту: Навч. посібник. - Чернівці, ЧНУ, 2023 - 114 с.
Інфоресурси	https://grenka.ua/books-software https://litlife.club/ https://profibooks.com.ua/ https://dmkpress.com/ https://pro-prof.com/
8. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення лабораторних занять. Семестр закінчується здачею іспиту з навчальної дисципліни. Під час семестрового контролю враховуються результати представлення та захисту презентацій та усного екзамену. Оцінювання знань студента здійснюється за 100 бальною шкалою, максимум 50 балів за поточну успішність і максимум 50 – за іспит.
Академічна доброчесність	Очікується, що роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Списування та втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в написанні завдань є підставою для їх незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.
Відвідування занять	Відвідування є невід'ємною складовою навчання. Передбачається, що всі студенти будуть присутніми на усіх лекційних та практичних заняттях курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів визначених для виконання всіх видів робіт, передбачених курсом.
Література	Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях, без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.
Політика виставлення балів	Враховуються бали, набрані при поточному контролі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичних; забороняється використання мобільних телефонів, планшетів чи інших мобільних пристроїв під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; недопустимими є списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності толеруватися не будуть.

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється під час іспиту.

Іспит передбачає три питання. До першого та другого питання при складанні екзаменаційних білетів включено теоретичний матеріал. Третє питання передбачає виконання практичного завдання

Перше і друге питання - це усна відповідь студента, оцінюється по 15 балів кожне питання. Третє питання оцінюється в 20 балів. Максимальна кількість балів 50.

Усна відповідь студента повинна становити чітку, послідовну розповідь на тему, сформульовану в питанні екзаменаційного білета. Обов'язковими вимогами до відповіді на питання є докладність, конкретність, вичерпність. Студент повинен аргументувати висунуті ним теоретичні положення, проілюструвати їх достатньою кількістю прикладів, зіставляти теоретичні відомості з матеріалом відповідних розділів.

Відповіді студента на всі питання (як основні, так і додаткові) повинні виголошуватися чіткою літературною мовою. Основними критеріями оцінювання знань студентів є:

- ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- повнота, правильність і точність відповіді;
- мовленнєве оформлення відповіді, уміння донести інформацію до свідомості інших;

Критерії оцінювання результатів навчання:

90 - 100 б. – здобувач повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно викладати зміст, має глибокі, міцні, систематичні знання всіх питань навчальної дисципліни, розуміє їх значення для своєї професійної підготовки; виконав усі завдання кожної теми, модульного поточного контролю та успішно склав іспит.

81 - 89 б. - здобувач ґрамотно і по суті викладає програмний матеріал, застосовує теоретичні знання при виконанні практичних завдань, однак допускає незначні неточності, засвоїв більшість тем навчальної програми, вміє самостійно викладати зміст всіх питань навчальної дисципліни; виконав завдання кожної теми, модульного поточного контролю та добре склав іспит.

71 - 80 б. - здобувач добре знає програмний матеріал, володіє базовими навичками з виконання практичних завдань, самостійно обирає метод реалізації, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату, не завжди вміє вільно викладати зміст всіх питань навчальної дисципліни; виконав більшість завдань кожної теми, модульного поточного контролю та склав іспит.

61 - 70 б. – здобувач засвоїв тільки основний матеріал

	<p>на рівні репродуктивного відтворення, але не знає окремих деталей, припускається неточностей, порушує послідовність у викладі матеріалу, може розв'язувати типові завдання за зразком, але допускає помилки, виконав окремі завдання кожної теми, модульного поточного контролю та склав іспит.</p> <p>51 - 60 б. - здобувач відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати за допомогою викладача основні тези теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може; відчуває труднощі під час виконання практичних завдань, виконав лише деякі завдання кожної теми, модульного контролю та склав іспит.</p> <p>21 - 50 б. – здобувач не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, з великими труднощами виконує практичні завдання, знайомий лише з деякими поняттями та визначеннями курсу; не виконав практичні завдання, завдання модульного поточного контролю та не склав іспит.</p> <p>0 - 20 б. - необхідний повторний курс з навчальної дисципліни.</p>
8. Питання до заліку чи екзамену	
На іспит виносяться усі теми курсу (див. пункт Теми курсу).	

Схема курсу

Тиждень	Тема занять	Форма діяльності та обсяг годин	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Інформація, інформаційні системи та технології.			
1	Тема 1. Вступ. Поняття системології та інформації. Системи. Інформатика, її структура та завдання. Інформація. Міри інформації. Інформаційні революції.	Лекція – 2 год, лабораторна робота – 2 год.	1.09 4.09
2-3	Тема 2. Інформаційні системи. Поняття про інформаційні системи (ІС). Етапи розвитку інформаційних систем. Процеси та рівні управління в інформаційних системах. Загальна структура ІС. Класифікації інформаційних систем.	Лекція – 4 год, лабораторна робота – 4 год, самостійна робота – 3 год.	8.09 15.09 11.09 18.09
4	Тема 3. Інформаційні технології. Визначення інформаційної технології (ІТ) в сучасному світі. Співвідношення між ІС та ІТ. Види інформаційних технологій.	Лекція – 2 год, лабораторна робота – 2 год.	22.09 25.09
Змістовий модуль 2. Науково-технічні основи створення та використання програмного забезпечення комп'ютерів.			

5-6	Тема 4. Представлення даних у комп'ютері. Системи числення. Загальні принципи зберігання даних у комп'ютері. Основні типи даних. Системи числення. Десяткова та двійкова системи. Переведення чисел між системами числення. Арифметичні операції у двійковій системі.	Лекція – 4 год, лабораторна робота – 4 год, самостійна робота – 3 год.	29.09 6.10 2.10 9.10
7	Тема 5. Стиснення та архівація даних. Теоретичні основи стиснення даних. Об'єкти та зворотність стиснення. Базові алгоритми стиснення. Синтетичні алгоритми. Програмні засоби для створення та обслуговування архівів. Базові вимоги до диспетчерів архівів.	Лекція – 2 год, лабораторна робота – 2 год.	13.10 16.10
8	Тема 6. Засоби мультимедіа. Част 1. Зберігання та обробка звукових даних у комп'ютерах. Різновидності звукових даних у комп'ютерах. Стиснення (оцифрування) аудіофайлів. Програмні продукти для обробки та відтворення звуку. Редагування оцифрованого та синтезованого звуку.	Лекція – 2 год, лабораторна робота – 2 год, самостійна робота – 4 год.	20.10 23.10
9-10	Тема 7. Засоби мультимедіа. Част 2. Робота із графічними даними та зображеннями. Види комп'ютерної графіки. Основні сучасні цифрові формати зображень та їх порівняльні характеристики. Способи опису кольору у цифрових зображеннях. Основні колірні моделі. Стиснення зображень. Популярні програмні засоби для обробки розгорткової та векторної графіки.	Лекція – 4 год, лабораторна робота – 3 год, контрольна робота – 1 год.	27.10 3.11 30.10 6.11
11	Тема 8. Засоби мультимедіа. Част 3. Відео. Кодування відеопотоків. Основні принципи стиснення відеоінформації. Програмні та апаратні засоби для обробки та відтворення відео. Мультимедіа-презентації.	Лекція – 2 год, лабораторна робота – 2 год, самостійна робота – 3 год.	10.11 13.11
Змістовий модуль 3. Категорії програмного забезпечення інформаційних систем.			
12	Тема 9. Класи програмного забезпечення інформаційних систем. Класифікація програмного забезпечення (ПЗ) за ступенем спорідненості із апаратною частиною комп'ютерної техніки. Класифікація програмного забезпечення за типом ліцензування. інші види класифікації ПЗ.	Лекція – 2 год, лабораторна робота – 2 год.	17.11 20.11
13-14	Тема 10. Системне програмне забезпечення комп'ютерної техніки. Складові системного програмного забезпечення сучасного комп'ютера. Класифікація операційних систем (ОС). Основні етапи еволюції ОС. Типи структур ОС. Загальний огляд ОС сімейства Windows. Загальний огляд основних ОС сімейства Linux.	Лекція – 4 год, лабораторна робота – 4 год, самостійна робота – 3 год.	24.11 1.12 27.11 4.12
15-16	Тема 11. Теорія баз даних.	Лекція – 4 год,	8.12

	Проміжне програмне забезпечення. Поняття баз даних (БД) та СУБД. Класи СУБД. Модель даних "сутність-зв'язок". Реляційні бази даних. Ключі та зв'язки. Приведення до нормальних форм. Основи мови програмування SQL. Конструювання СУБД (на прикладі програми Microsoft Access).	лабораторна робота – 4 год.	15.12 11.12 18.12
17	Тема 12. Застосування прикладного ПЗ у галузях управління, освіти і науки. Автоматизація офісної діяльності. Управління проектами. Програми для наукової роботи та розрахунків. Програми для технічного проектування. Освітні комп'ютерні програми. Програми для організації роботи освітніх закладів. Програми для бізнесу. Штучний інтелект.	Лекція – 2 год, лабораторна робота – 2 год, самостійна робота – 2 год.	22.12 25.12
18	Тема 13. Інструментальне програмне забезпечення. Класифікація мов програмування. Коротка історія розвитку мов програмування. Концепція ООП. Середовища розробки програмного забезпечення.	Лекція – 2 год, контрольна робота – 2 год.	29.12 1.01

Уклад

Кнігініцький О.В.